

zor, že prohlášení žalobkyně jest vzhledem k §u 862 obč. zák. opožděné, poněvadž žalobkyně stala se zletilou dne 5. prosince 1920 a souhlas se smlouvou projevila teprve dne 18. prosince 1920. Náзор tento jest nesprávným. Na tento případ, kde jde o t. zv. »negotium claudicans« jest použití zvláštního ustanovení §u 865 obč. zák., dle něhož závisí platnost smlouvy, již převzala nezletilá nebo jinak nesvéprávná osoba nějaké břemeno, na svolení zákonného zástupce nebo soudu. Dokud souhlas nebyl dán, nemůže druhá strana odstoupiti, nýbrž může toliko žádati, by prohlášení bylo učiněno v přiměřené době. Zavázal-li se nesvéprávný a nabyli-li svéprávnosti dříve, než soud smlouvu schválil nebo schválení odepřel, jest na něm, by dal na jevo, zda na smlouvu přistoupí, čili nic. Ovšem platí také zde obmezení §u 865 obč. zák., že ono prohlášení musí býti po případě učiněno v přiměřené lhůtě. Viz plenární usnesení ze dne 12. února 1924, čís. pres. 796/23, uveřejněné pod čís. 3480 sbírky Dr. Vážný, jehož bylo v tomto případě vyčkati. Důvody, jimiž odvolací soud zamítnutí žaloby ospravedlnil, nejsou tudíž správnými, a je třeba, zabývati se další námitkou žalované, uplatňovanou v odvolacím spise s hlediska nesprávného právního posouzení, že smlouva odstupní pozbyla platnosti, jelikož žalovaná dar, obsažený v odstupní smlouvě, pro nevděk odvolala (§§ 948 a 949 obč. zák.). Tvzení žalované o nevědku mají ovšem význam jen potud, týkají-li se nevědku žalobkyně samé, nikoli tedy, pokud se týkají jejího manžela (§ 948 slovo: »obdarovaný«). Co se týče žalobkyně potvrzena jsou pak toliko ve výpovědech svědků Anny K-ové a Jana K-a, dle nichž žalobkyně žalované nadávala komediantek a cigánek. Nálezací soud ovšem takového zjištění neučinil, poněvadž považoval věc za nezávaznou. Avšak neprávem. Dle §u 948 obč. zák. jest rozuměti hrubým nevědkem ublížení na těle, na c t i, na svobodě neb na majetku, jež jest takového rázu, že lze toho, kdo se ho dopustil, trestně stihati buď z úřední moci anebo na žádost toho, komu bylo ublíženo. Vzhledem k ustanovení §§ 496 tr. zák. nelze pochybovati o tom, že i slovní urážky mohou zakládati hrubý nevědek. Kdyby se uvedeným výpovědem uvěřilo, nezbylo by nic jiného, než uznati za důvodnou námitku žalované strany a žalobu zamítnouti, leda že by se dala víra výpovědi svědka Jana Ř., že žalovaná sama urážku vyvolala tím, že před manželi Ř. zavřela dům a nadávala jim cikánů, když žádali o klíč, neboť vyprovokované slovní urážky nezakládají hrubého nevědku, a třeba že smlouva byla smíšena z jednání z části úplatného a z části darovacího, nelze to obě děliti, takže provinila-li žalobkyně darování, provinila smlouvu celou.

Čís. 3726.

Dráha ručí za úraz, jenž způsoben byl sřícením se na trať po svahu, nad nímž vedla neoplocená cesta.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, Rv II 767/23.)

Nezletilý žalobce sřít se po svahu, nad nímž byla neoplocená cesta, na trať a těžce se poranil. Žalobní nárok proti dráze na náhradu

škody uznal procesní soud první stolice co do důvodu po právu. Odvolací soud rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání uplatňujícímu pouze důvod nesprávného právního posouzení věci odvolacím soudem (§ 503 č. 4 c. ř. s.), nelze přisvědčiti. Místním ohledáním bylo zjištěno, že cesta po kopci podél dráhy, o kterou ve sporu běží, jest veřejně používanou, že stráň od ní svažuje se směrem ku trati úhlem asi 45 stupňů a že sklon tento ke konci přechází v kolmou skalní stěnu až ku příkopu železniční trati, že jeden záhyb cesty jde přímo po pozemku dráhy a že svahovitý pozemek dráhy není vůbec oplocen, zejména v místech, kde přechází v kolmou skalní stěnu 6·1 m vysokou, místy převislou, a že ani na travnatém svahu před strmou skalní stěnou není, kromě jediného keřiku a stromku, porostu, o který by se osoba, na svahu sklouznuvší, mohla zachytit, ani jiné ochrany. Prvý soud dále zjistil, že před výstavbou dráhy sahala travnatá stráň až dolů k místu, kde nyní jde dráha, a že teprve při stavbě a pozdější rekonstrukci dráhy byl travnatý svah odstraněn a byla zřízena místo něho do výše přes 6 metrů příkrá skalní stěna, takže osoba, sklouznuvší po svahu, když dostane se až k této stěně, padá kolmo s výše přes 6 metrů na skalnatou půdu u trati. Z těchto skutkových zjištění nižších soudů, jimž odporováno není a jež i pro dovolací soud jsou závaznými (§§ 272, 498 a 513 c. ř. s.), vyplynul správný závěr nižších soudů, že místo na stráni, kde nezletilý žalobce dne 28. dubna 1922 se smekl a skutálel po svahu, až spadl kolmo s výše přes 6 metrů do skalnatého příkopu při trati, jest nanejvýše nebezpečným a že tento nebezpečný stav byl způsoben stavbou a rekonstrukcí dráhy. Oba nižší soudy právem odvozují zavinění žalovaného eráru na žalobcově úrazu z těchto zjištěných skutkových okolností, doličující, že správa dráhy zanedbala bezpečnostní opatření, která by byla způsobitelnými, aby zabránila pádu osob po svahu a se skalní stěny do železničního příkopu. Každý, kdo zřídí neb udržuje nějaké dílo, ohrožující svou povahou bezpečnost kolem jdoucích osob, jest povinen dbáti potřebné opatrnosti, by se úrazu předešlo, což platí stejnou měrou dojista též o správě dráhy, mající za úkol udržování trati, jejíž stavby v těchto místech byly nebezpečné povahy, jak nižšími soudy bylo zjištěno, a vyžadovaly tedy zvýšené pozornosti a opatrnosti i vhodných opatření, zamezujících sřícení osob po stráni se ubírajících, se svahu, když na stráni je zřízena cesta, částečně i po pozemku železničním. Jest lhostejno, zda taková opatření byla dráze nařízena politickou správou, či nikoli, neboť nebylo třeba zvláštních předpisů, když již sama nebezpečná povaha svahu železničního pozemku, přecházejícího v kolmý sráz, takových zabezpečujících opatření vyžadovala, jichž zřízení bylo tedy příkazem obvyčejné opatrnosti (§ 1297 obč. zák.). Ze zákazu, že na železničních pozemcích nesmí se nikdo zdržovati, nelze dovozovati, že jím byla správa dráhy sprostěna ručení za úrazy, jichž příčinou byla nebezpečná poloha železničního pozemku, sousedícího s veřejně užívanou cestou, a že nebyla povinnou

učiniti zařízení, zamezující úraz kolemjdoucích osob. Dovolacími vývody, že tímto zákazem byl vázán i žalobce, chlapec dva a půl roku starý, to prý tím spíše, že byl snadněji vydán nebezpečí, netřeba se ani vážně obírat, a stačí tu odkázati na ustanovení §§ 21, 865, 1308 obč. zák., jež zejména dětem do 7. roku zajišťují zvláštní ochranu, vylučující u nich závaznost zákonných předpisů. Právně mylným jest dovolateluv názor, že žalobce zavinil si úraz sám, poněvadž sešel s cesty na sousední pozemek dířhy a na něm si hrál, až sklouzl a se sřítíl, ježto bylo zjištěno, že žalobce jest děckem dva a pul roku starým, které není schopno rozumného uvažování a nemůže tudíž býti zodpovědným za následky svého chování a svých činů. Neobstojí ani dovolací vývody, že na žalobcově úrazu jsou vinni jeho rodiče, poněvadž se nepostarali o jeho bezpečný dohled, svěřivše jej své šestnáctileté dceři, neboť, nehledíc ani k tomu, že nižší soudy nezjistily zanedbání povinného dozoru u osob k němu zavázaných, nemohlo by ani takové opomenutí přičítáno býti žalobci, uraz utipěvšimu, jak zavinění, za které by byl zodpovědným. Nejde ani o nezaviněnou náhodu, jakou má na mysli § 1311 obč. zák. prvá věta, ježto bylo zjištěno, že úraz vznikl tím, že žalovaný erár opomenul učiniti nutná opatření, zabezpečující osoby, na svahu se smeknuvší, před sřícením se skalnaté srázné stěny, a bylo též zjištěno, že kolmá stěna byla při rekonstrukci trati zřízena jako stavební dílo železniční, tedy i příčinná souvislost mezi tímto nebezpečným stavebním dílem a úrazem žalobcovým, při čemž jest lhostejno, že dílo bylo provedeno již před více lety, když účinky jeho nebezpečnosti trvaly ještě v době žalobcova úrazu a do té doby žalovaným erárem odstraněny nebyly.

Čís. 3727.

K tiché společnosti se vyhledává, by tichý společník měl podíl i na ztrátě.

Odměnu za půjčení inventáře jest po případě pokládati za nájemné.

I majitel domu může žádati na nájemci pouze přiměřenou odměnu za používání zařízení. Smlouva, tomu se přičící, jest neplatnou.

Lhůta ku zpětnému vymáhání neprávem zaplacené úplaty počínala za platnosti nařízení ze dne 17. prosince 1918, čís. 83 sb. z. a n. jejím zaplacením.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, Rv II 63/24.)

Dle smlouvy ze dne 6. února 1920 najala žalobkyně od žalované v jejím domě krám se skladištěm za měsíční nájemné 120 Kč. Regály v krámě byly vlastnictvím žalované a byly dány nájemkyni k užívání. Dle odstavce IV. smlouvy účastnila se pronajímatelka na obchodě nájemnice jako tichá společnice a pozůstávalo účastenství pronajímatelky v tom, že přenechala nájemnici ony místnosti s obchodním zařízením, jichž užívati pronajímatelka původně sama zamýšlela. Nájemkyně platila pronajímatelce každého prvního v měsíci předem 300 Kč z důvodu